

Vildsvin som ogrässpridare

Linnéa Frisk, 2026-01-09

Foto: Linnéa Frisk

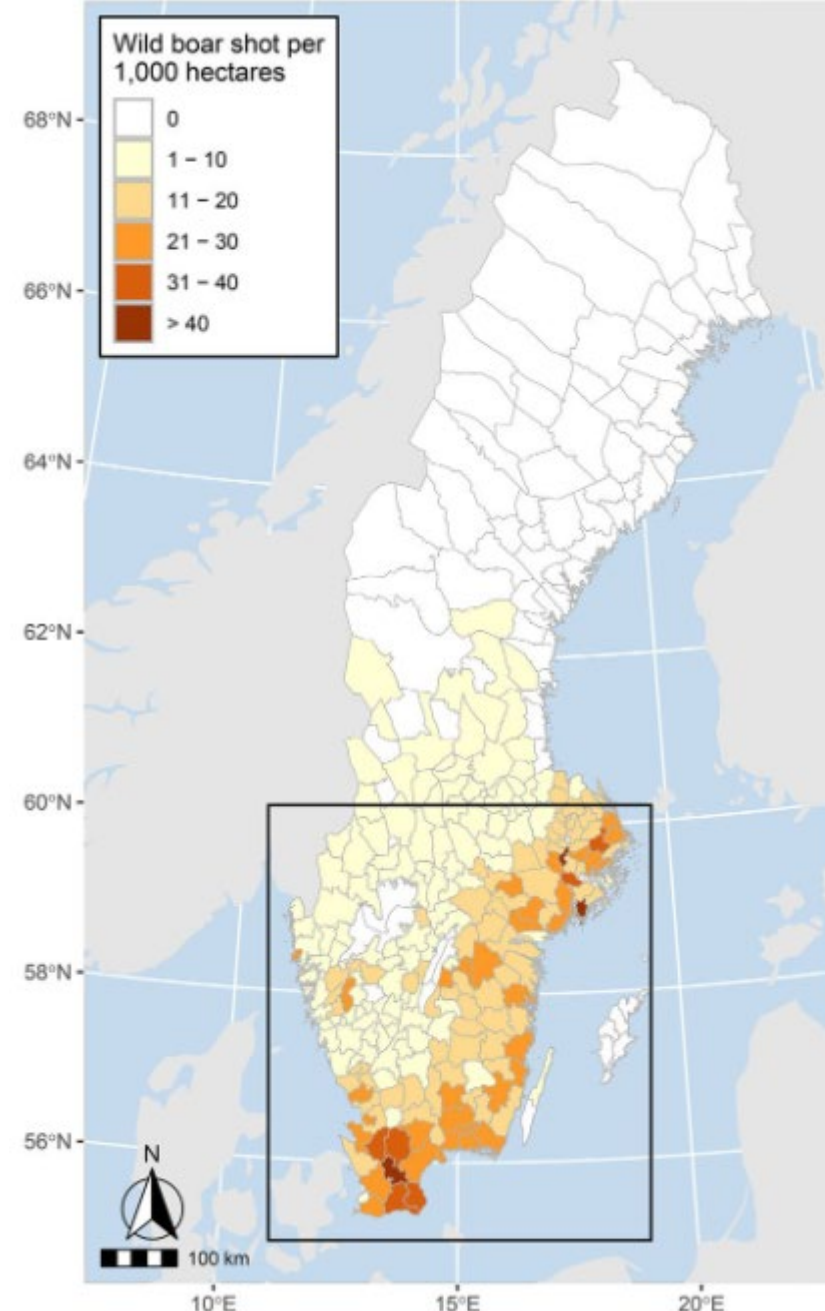
Frågeställningar

1. Vilka typer av fröer och hur stora mängder återfinns i vildsvins päls, klövar och exkrementer?
2. Vilken typ av fröer hittas i vildsvins exkrementer och hur stor andel överlever passagen genom vildsvinens matsmältningskanal?
3. Vilken typ av fröer hittas i åtelfoder och hur ser lagstiftningen ut kring import av åtelfoder gällande ogräsarter.

Varför vildsvin?

- Stort antal vildsvin i Sverige
- Spridda i mellersta och södra Sverige
- Födosök på flera olika sätt
- Speciell päls
- Stora hemområden
 - Hondjur 1730 ha
 - Handjur 4960 ha

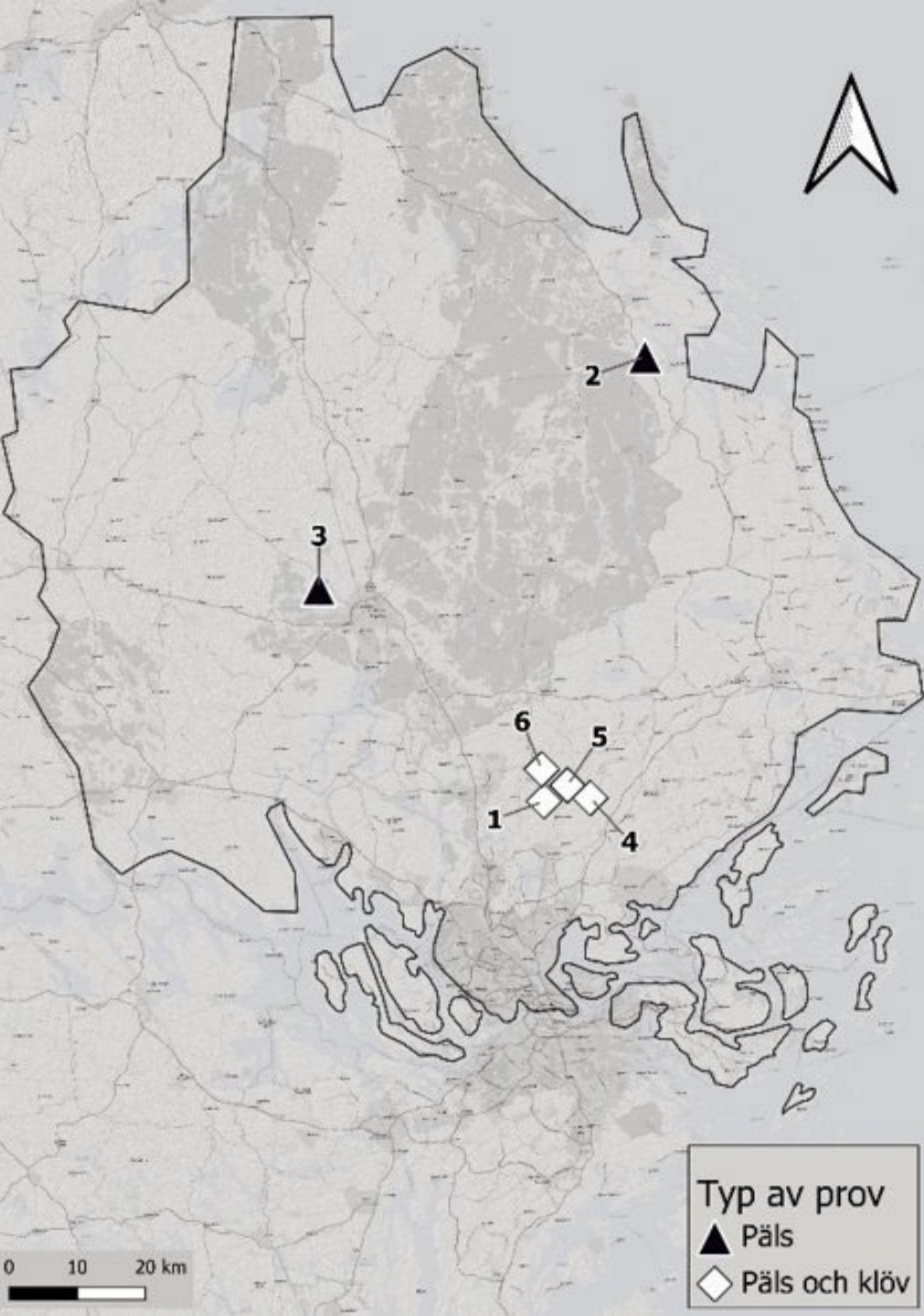
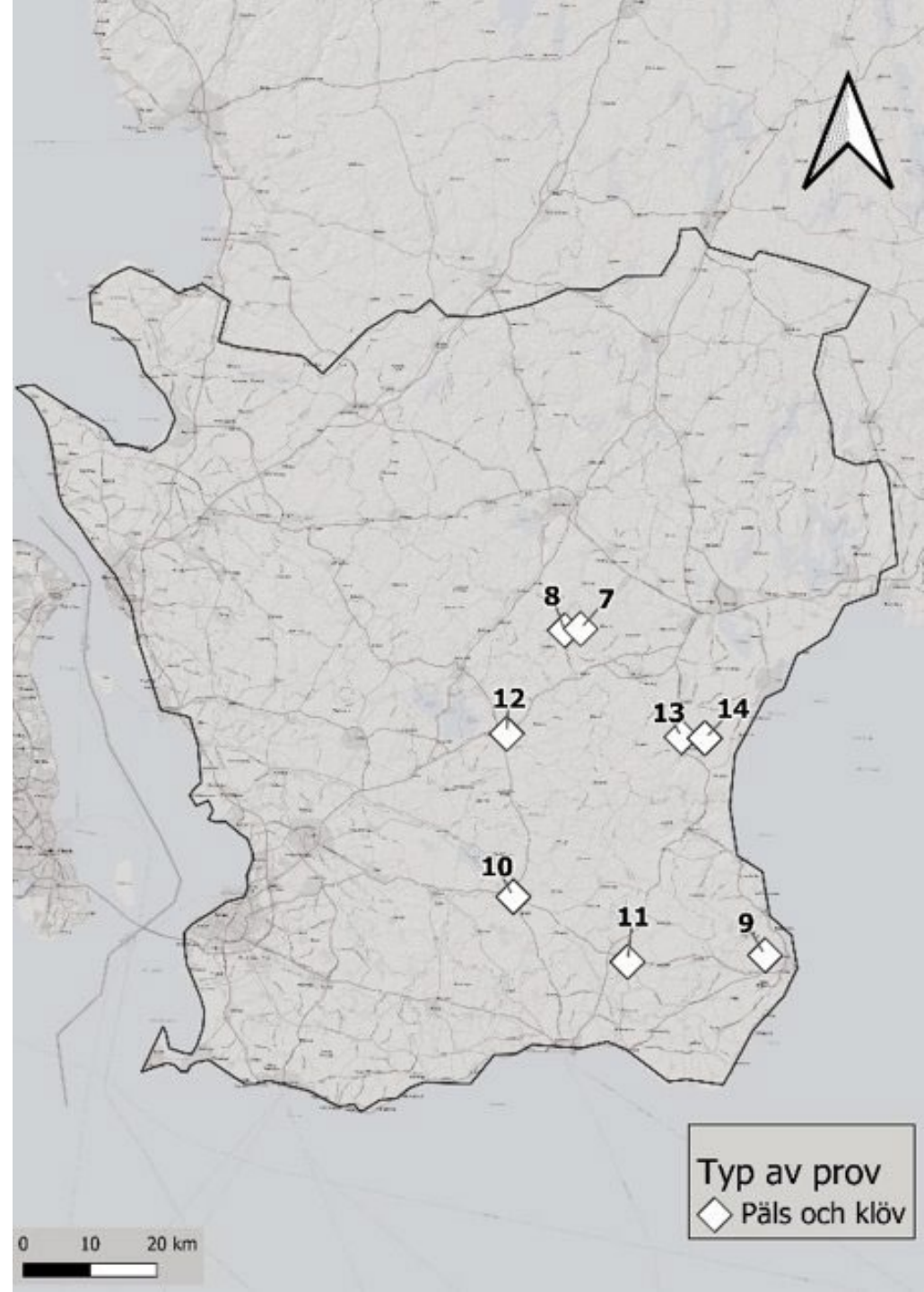
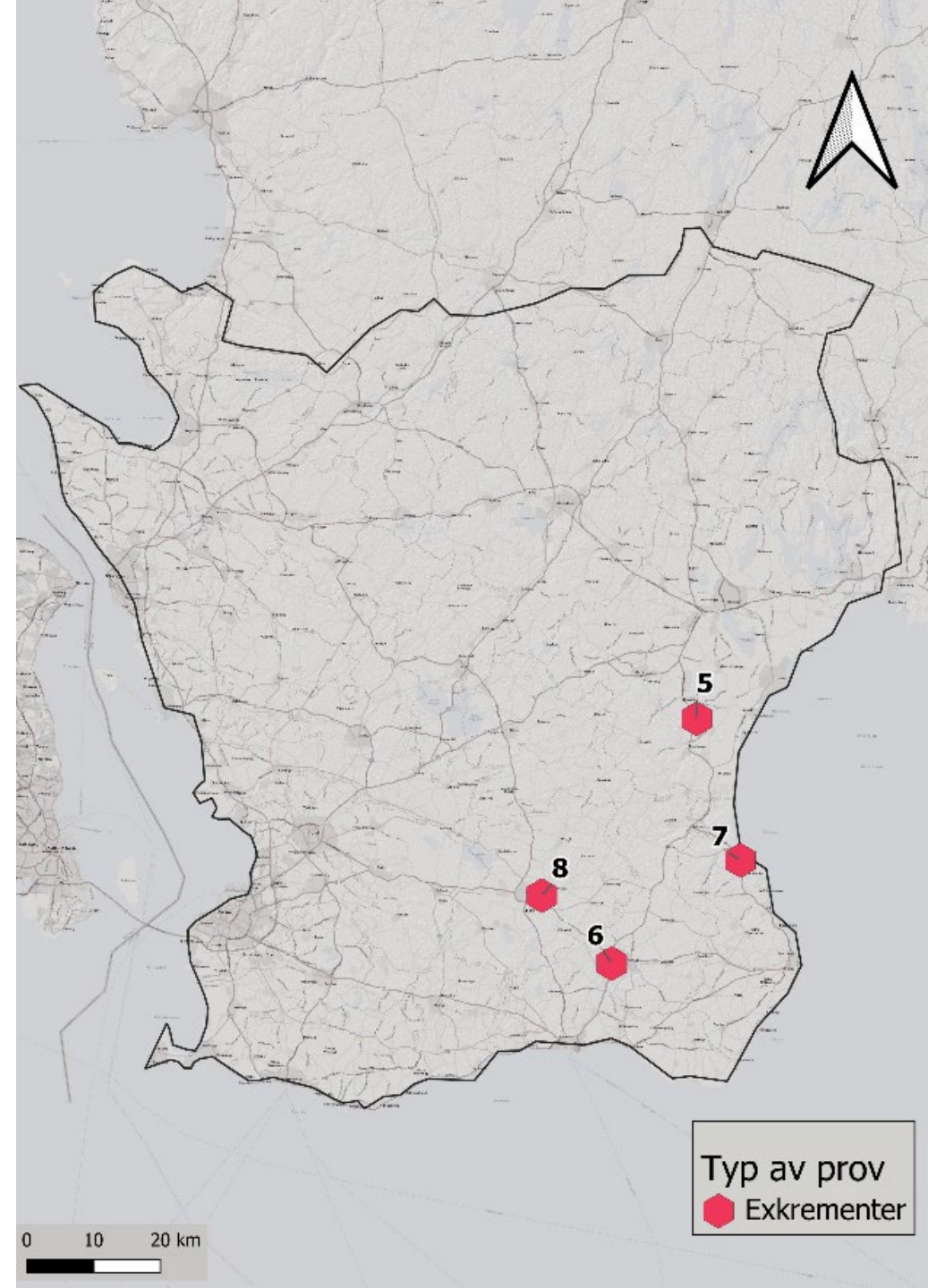
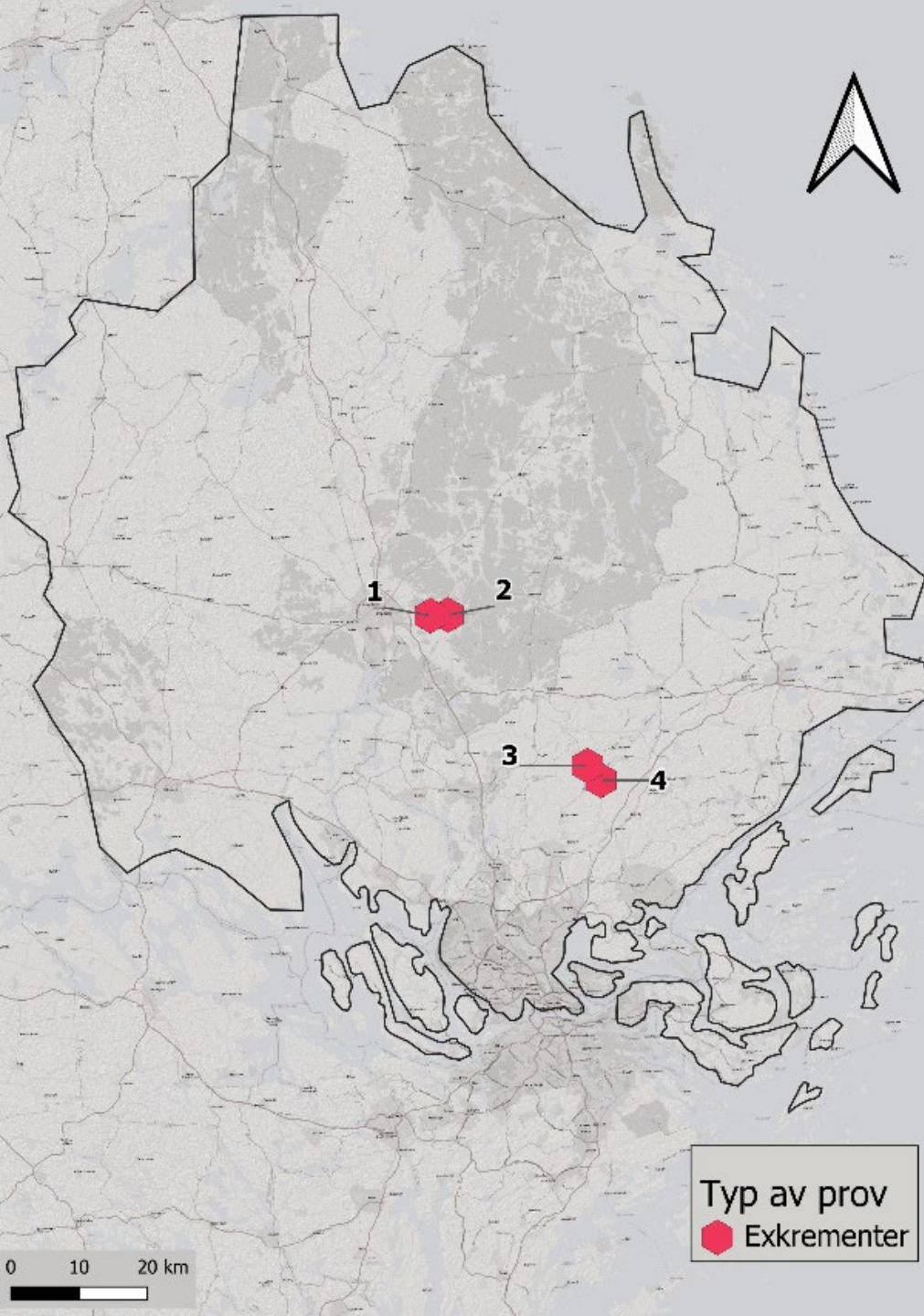

Foto: Hampus Edgardh

Klassindelning av fröer

- Vidhäftningsmekanism
- Form
- Storlek (mm)
- Mängdklass

<0,5

0,5-1

1-10

10-100

>100

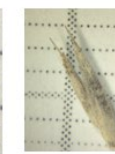
Rund

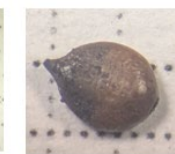
Blockformad

Oval

Utsträckt

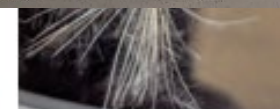
Tårformad

Krok

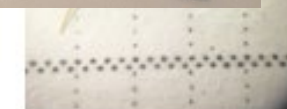
Vingar

Pappus

Klistrig

Borst

Resultat: Pälsprover

Foto: Linnéa Frisk

Tabell 1. Antal frötyper samt frön per pälsprov.

Plats	Antal frötyper/pälsprov	Antal frön/pälsprov
Uppland (medel, SE)	20,5 (2,2)	370 (64)
Skåne (medel, SE)	24,9 (2,2)	391 (56)
Totalt (medel, SE)	23,0 (1,7)	382 (39)

- En del artbestämdes (svinmålla, snärjmåra, kvickrot, trampört etc.).
- **Hälften** av provtagna vildsvin i Skåne hade **hönshirsfrön** i pälsen!

Resultat: Klövprover

Foto: Linnéa Frisk

Tabell 2. Antal frötyper samt frön per klövprov

Plats	Antal frötyper/klövprov	Antal frön/klövprov
Uppland (medel, SE)	6,7 (2,4)	37 (19)
Skåne (medel, SE)	4,2 (1,5)	15 (11)
Totalt (medel, SE)	5,3 (1,1)	26 (9)

- En del artbestämdes (svinmålla, trampört, pilört etc.).

Resultat: Åtelfoder samt hantering och regelverk

Åtelfoder

- 11 åtelfoder analyserade
- I snitt 10 frötyper/åtelfoder
- Stor variation i frötyper
 - Åtelfoder är en risk för spridning av ogräsfrön

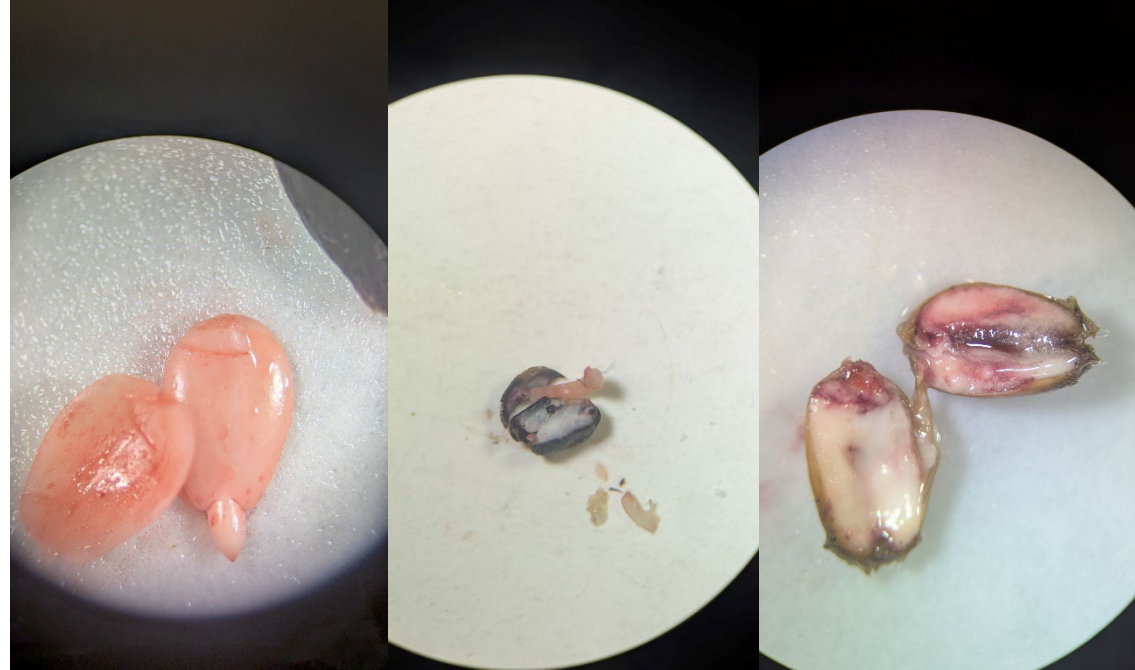
Hantering och regelverk

- Säljs både svenskt och utländskt i Sverige
- Ska vara fritt från flyghavre, annars inga ogräskrav
 - Risk för import av problematiska ogräsarter

Risk för spridning med avföring?

- Tidigare studie såg att 37 % av maginnehållet kom från åtelmaterial
→ Intressant att veta om frö kan överleva
- Totalt 78 frön
- 2,2 frön/prov
- 27 % vitala
- 6 arter vitala av 25 funna

Hur långt sprider vildsvin frö?

- Beror på ålder, kön och hemområde
- Kan gå flera km/natt för födosök
- Hur länge fäster frön till pälsen?
 - Studier på fårpäls: frön fäste i sju månader
 - Vildsvin byter päls två gånger/år
- Klövar beroende på hemområde
- Jakt en faktor
- Hur långt de kan sprida med avföring beror på
 - Passagetid
 - Rörelsemönster

Slutsatser

- Vildsvin sprider ogräsfrön!
 - 382 fröer/pälsprov
 - 26 fröer/klövprov
 - Skattning av antalet fröer är i underkant
 - En ögonblicksbild, prover togs sent på växtsäsongen (i oktober)
- Vildsvin sprider problematiska ogräs i jordbrukslandskapet (hönshirs i Skåne)!
- Åtelfoder kan sprida problematiska ogräs
- Vildsvin kan sprida ogräs långt

Tack!

Linnea.frisk@jordbruksverket.se

Vill du veta mer?

Endo- och epizookorisk ogrässspridning
av vildsvin

- En studie om vildsvins inverkan på ogrässspridning i
det svenska jordbrukslandskapet

<https://stud.epsilon.slu.se/20882/>

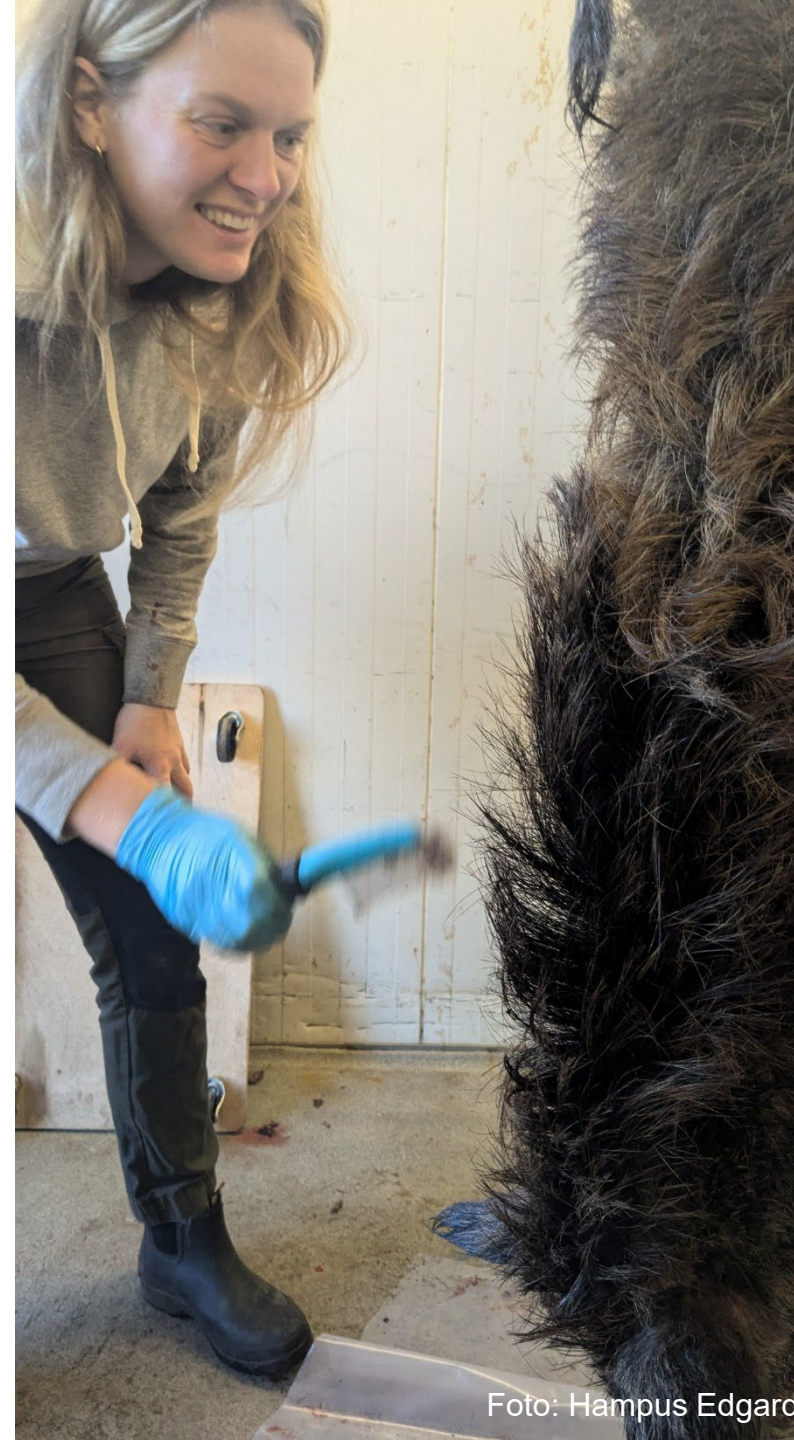
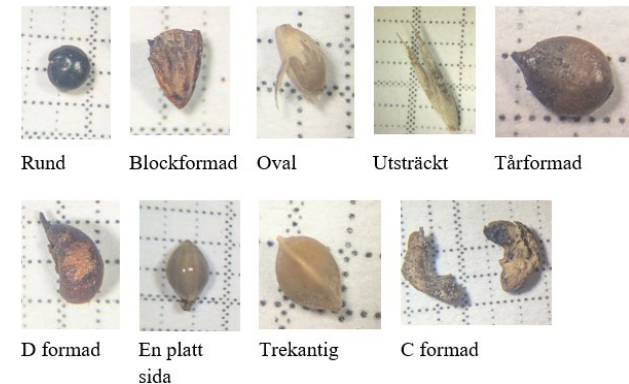

Foto: Hampus Edgardo

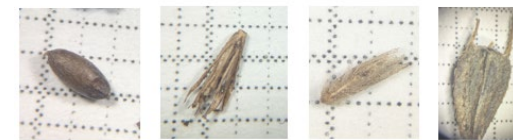
Tabell 1. Andel (%) diasportyper (beroende på form och storlek) funna i pälsprover i Skåne respektive Uppland.

Päls

Form	Storlek (mm)					Summa
	<0,5	0,5-1	1-5	5-10	>10	
Rund	2%	1%	6%	0%	0%	10%
Blockformad	0%	2%	15%	9%	1%	27%
Oval	0%	3%	15%	1%	0%	19%
Utsträckt	0%	1%	27%	6%	1%	34%
Tårformad	0%	0%	1%	0%	0%	1%
D formad	0,3%	0%	1%	0%	0%	1%
En platt sida	0%	0%	1%	0%	0%	1%
Trekantig	0%	1%	3%	0%	0%	4%
C formad	0%	0,3%	3%	0%	0%	4%
Summa	2%	8%	73%	16%	2%	

Tabell 2. Andel (%) diasportyper (beroende på mängdklass och vidhäftningsmekanism) funna i pälsprover i Skåne respektive Uppland (14 st).

Päls Vidhäftning	Antal diasporer/vildsvin			Summa
	1-10	10-100	>100	
Ingen	38%	11%	2%	51%
Gräsfrö	8%	0%	0%	8%
Hår	16%	2%	0%	18%
Hullingar	3%	1%	0%	4%
Krok	6%	4%	1%	10%
Vingar	1%	2%	0%	3%
Pappus	3%	0%	0%	3%
Klistrig	2%	0%	0%	2%
Borst	2%	1%	0%	3%
Summa	77%	20%	3%	

Ingen Gräsfrö m skal Hår Hullingar

Krok Vingar Pappus Klistrig Borst

Risk för spridning från åtelmaterial

- Snitt 10 diasportyper/åtelfoder
- Stor variation i diasportyper
- Åtelfoder = riskfaktor för spridning

Tabell 6. Andel (%) diasportyper (form och storlek) som hittades i alla klövprover (12 stycken).

Klöv - Alla	Storlek (mm)					
Form	<0,5	0,5-1	1-5	5-10	>10	Summa
Rund	6,5%	1,6%	4,8%	0,0%	0,0%	13%
Blockformad	0,0%	6,5%	17,7%	1,6%	0,0%	26%
Oval	0,0%	8,1%	19,4%	0,0%	0,0%	27%
Utsträckt	0,0%	1,6%	21,0%	1,6%	0,0%	24%
Tårformad	0,0%	0,0%	4,8%	0,0%	0,0%	5%
D formad	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0%
En platt sida	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0%
Trekantig	0,0%	0,0%	3,2%	0,0%	0,0%	3%
C formad	0,0%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	2%
Summa	6%	18%	73%	3%	0%	

Tabell 6. Andel (%) diasportyper (form och storlek) som hittades i egetaget och kommersiellt åtelmaterial (11 stycken).

Åtel - Alla	Storlek (mm)					
Form	0,50	0,5-1	1-5	5-10	10,00	Summa
Rund	0,0%	0,8%	27,0%	0,8%	0,0%	29%
Blockformad	0,0%	0,8%	9,8%	9,0%	1,6%	21%
Oval	0,0%	0,0%	4,9%	6,6%	0,0%	11%
Utsträckt	0,0%	0,0%	4,9%	5,7%	8,2%	19%
Tårformad	0,0%	0,0%	6,6%	0,0%	0,0%	7%
D formad	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%	0,0%	1%
En platt sida	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0%
Trekantig	0,0%	0,0%	9,8%	0,0%	0,0%	10%
C formad	0,0%	0,0%	2,5%	0,0%	0,0%	2%
Summa	0%	2%	66%	23%	10%	

Risk för endozookorisk spridning?

- Tidigare studie såg att 37 % av maginnehållet kom från åtelmaterial
→ Intressant att veta om frö kan överleva
- Totalt 78 frön
- 2,2 frön/prov
- 27 % vitala
- 6 arter vitala av 25 funna

